

Gjerstad kommune

Møteinnkalling

Administrasjonsutvalg

Dato: 11.06.2019
Tid: 17:30
Sted: Gjerstadsenteret, Frivilligsentralen

Medlemmene innkalles med dette til møtet.
Varamedlemmer innkalles etter nærmere beskjed.

Eventuelle forfall bes snarest meldt til Politisk sekretariat på e-post:
postmottak@gjerstad.kommune.no, eller telefon +47 37 11 97 00

I starten av møtet vil enhetsleder i Visedal barnehage, Lina Flaten, møte og orientere om oppfølging av sykefraværet i enheten.

Saksliste

Godkjenning av innkalling

Godkjenning av sakskart

Politiske saker

19/12 Endringer i tjenestenivå og organisasjonsstruktur i Gjerstad kommune

Gjerstad kommune Rådmannen

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 19/10019-6
Saksbehandler Torill Neset

Utvalg	Møtedato
Administrasjonsutvalg	11.06.2019
Formannskapet	11.06.2019
Kommunestyret	20.06.2019

Endringer i tjenestenivå og organisasjonsstruktur i Gjerstad kommune

Rådmannens forslag til vedtak

Gjerstad kommune vedtar følgende krav til effektivisering, organisasjonsendringer og justering av tjenestenivå for å kunne oppfylle vedtaket i sak 18/81 og de økonomiske utfordringene i 2020:

Effektivisering og gevinstrealisering:

1. Alle enheter og stab må foreta en innsparing i drift tilsvarende 1 prosentpoeng årlig. Konkrete gevinstrealiseringstiltak forutsettes ved alle nye IKT-verktøy som innføres. Så mange som mulig av nødvendige møter på tvers av kommuner gjennomføres som skype/teams-møter.

Endret nivå på tjenester:

2. Betjent sentralbord og fellestjeneste avvikles. Innbyggertorg opprettes i samme lokaler som dagens fellestjeneste. Innbyggertorget betjenes av saksbehandlere innen byggesak og nærings sjef. Reduksjon med en 10 % stilling i administrasjonsenheten fra 1.1.20, ytterligere reduksjon 10% vurderes igjen i 2. halvår 2020 når nye systemer er ferdig implementert.
3. Større ansvar for informasjon via webside og facebook tillegges enhetene. Reduksjon personale tilsvarende 10% stilling.
4. Feriestengning av SFO:
Alternativ 1: SFO holdes stengt i jule- og påskeferie. Andre ferier holdes åpent hvis minimum 10 barn er påmeldt. (besparelse ca kr 35.000)
Alternativ 2: SFO holdes stengt i skolens ferier, slik som foreslått i høringsforslaget, innsparing ca kr 260.000.
5. Gjerstad kommune har ett årlig barnehageopptak. Besparelse tilsvarende kr 1.200.000 ift vedtatt budsjett 2019.
6. Helseyskepleierdekning i helsestasjon/skolehelsetjeneste opprettholdes på dagens nivå, spesielt av hensyn til oppfølging av tidlig inn, samordning til de yngste barnas beste og generelt for å videreføre satsinger som viser seg å gi resultater for barn og unges fysiske og psykiske helse i Gjerstad.
7. Psykisk helsetjeneste og rustjenesten, beslutning om foreslått reduksjon i bemanning utsettes til budsjettprosess for 2020. (samlet for psykisk helsetjeneste/rus og avhengighet)
8. Flyktingetjenesten, beslutning om foreslått reduksjon i bemanning utsettes til budsjettprosess for 2020 og vil være aktuell dersom ikke Gjerstad kommune anmodes om og vedtar å bosette nye flyktinger i 2020.
9. (se punkt 7)
10. Avslutte deltakelse i 3 interkommunale fysioterapispesialisthjemler, samarbeidsavtale gjennom Østre Agder. Besparelse ca kr 20.000 fra 2020 og ca kr 40.000 fra 2021.
11. Omklassifisere noen kommunale veier til private, se egen politisk sak.
12. Innsparingstiltak i utedrift/vaktmesteroppgaver i henhold til samfunnsenhetens eget forslag, i størrelsesorden kr 250.000- 300.000. Teknisk vakt, strengere prioritering hva som skal rykkes ut på utenfor normal arbeidstid.
13. (dette punkt i høringsforslaget er slått sammen med ovenstående)

14. Innsparingstiltak i renhold i henhold til samfunnsenhetens forslag, i størrelsesorden kr 100.000.

Endring i organisering:

15. Bygge opp en ny enhet; «Helse og omsorg» bestående av alle tjenester i dagens PLO + følgende tjenester fra Familiehuset: Psykisk helse og rus + Legetjenesten + Fysioterapitjenesten + tjeneste for funksjonshemmede under 18 år + støttekontakt for funksjonshemmede. Både dagens PLO og Familiehuset opphører som de enheter de er i dag.
16. Helsestasjon, skolehelsetjenesten og jordmortjenesten – legges inn i enhet for skole. Rådmannen gis fullmakt til å igangsette planlegging av lokaliteter, plan og finansiering legges frem for kommunestyret så snart som mulig.
17. Administrasjonsenheten skifter status fra enhet til stab.

Endring i oppgavefordeling eller arbeidsmåte:

18. Styrket samarbeid mellom folkebibliotek og skolebibliotek. Innsparing tilsvarende 20 % stilling som lærer.
19. Fortsatt redusere sosialstønad blant annet ved å jobbe for å få flyktninger raskere over i arbeid eller på riktig stønad/virkemiddel fra NAV, kortere tid på sosialstønad. Reduksjon i kostnader til sosialhjelp: kr 300.000.
20. Felles tjenestekontor for alle tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven (ikke direkte økonomisk innsparing).
21. Boligkontor opprettes.
22. Flyktingetjenesten legges inn i NAV Gjerstad fra 01.01.20, selv om etablering av vertskommunesamarbeidet NAV Østre Agder skulle bli forsinket iht tidsplan 01.01.20.
23. Vintervedlikehold på noen definerte kommunale veier utføres av egne ansatte på dagtid.

Kommunale formålsbygg og boliger:

24. Gjerstad skole selges eller rives. Oppsigelse av festekontrakt med Opplysningsvesenets fond, årlig festeavgift kr 42.000. Ved foreslåtte endringer i organisering er det ikke bruk for bygningsmassen.
25. Fiane skole, selges til ombygging til leiligheter/næring. «Samfunnshusdelen» kan evt overtas av Gjerstad IL. (oppretholder kommunestyrets tidligere vedtak i sak PS 18/17 26.4.18)
26. «Gamlebanken» selges (oppretholder kommunestyrets tidligere vedtak i sak PS 18/17 26.4.18). Forbehold om at underetg beholdes i kommunalt eie til fortsatt bruk til dagsenter.
27. Gjerstadsenteret 2. etg ombygges til omsorgsleiligheter, i 2 byggetrinn. NAV og tannklinikken kan fortsatt leie lokaler der de er i dag, inntil behov for ombygging til omsorgsleiligheter av hele etasjen oppstår.
28. Salg av noen utleieboliger, primært etter prinsippet «leie til eie» i samsvar med vedtatt boligsosial handlingsplan.

Vurdering av tilskudd til andre:

29. Redusert nivå på kommunens årlige driftstilskudd til Kirkelig Fellesråd med kr 100.000 for budsjettåret 2020 og resten av langtidsperioden.
30. Frivilligsentralen, vurdere om kommunen kan opprettholde tilbudet dersom ikke vesentlig større nytte og aktivitetsnivå oppnås innen 2021.

Følgende tiltak skal utredes videre for å fastslå innsparingspotensiale og konsekvenser:

1. Vurdere å samle all barnehagedrift på ett sted, og vurdere å etablere en oppvekstenhet med felles ledelse for barnehage og skole.
2. Drift av Kulturskolen i egen regi versus dagens interkommunale drift.

Kommunestyret forutsetter videre at rådmannen med støtte av ledergruppen løpende arbeider videre med administrative tiltak for å redusere kostnadsnivå og forenkle driften. Alle enheter skal hvert år i årsmelding rapportere hvilke effektiviserings- og innsparingstiltak som er gjennomført, og hvilken effekt det har gitt.

Vedlegg

Forslagsdokument - til intern høring - vurdering av tjenestenivå og organisering

Forslagsdokument 15051 - Gjennomgang av tjenestenivå og organisering

Høringsinnspill fra Fagforbundet

Hørings svar fra Fellesorganisasjonen (FO)

Litt mer om høringsutkastet - tillegg til hørings svar fra FO

Høring Organisasjon UDF

Svar på høringsforslag om omorganisering og tjenestenivå fra Norsk sykepleierforbund, Gjerstad

høringsuttalelse fra Tekna 29052019

endelig sluttrapport kpmg 170604

Svar på høringsforslag om organisering og tjenestenivå - høringsuttalelse fra Gjerstad legekantor

Svar på høring - Administrasjonsenheten

Høringsuttalelse fra skolene

Innspill på høringsforslag

Hørings svar fra Samfunnsenheten

Hørings svar fra Visedal barnehage

Hørings svar fra NAV

Hørings svar fra Barneverntjenesten Øst i Agder

Høringsuttalelse Plo

Hørings svar fra Familiehuset

Svar på høringsforslag om omorganisering og tjenestenivå - høringsuttalelse fra flyktingetjenesten

Svar på høringsforslag om omorganisering og tjenestenivå - høringsuttalelse fra helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Svar på høringsforslag om omorganisering og tjenestenivå - høringsuttalelse fra psykisk helse

Bakgrunn

Kommunestyret ga rådmannen en klar bestilling i møte 13.12.18:

Kommunestyrevedtak 13.12.18 sak PS 18/81:

«Kommunestyret ser at det er svært krevende – uten stor bruk av fondsmidler – å utarbeide årsplan for 2019 og handlingsprogram i balanse.

Kommunestyret beslutter derfor at 2019 skal bli et overgangsår med målsetning om at Gjerstad kommune skal ha en årsplan for 2020 og et handlingsprogram for de neste årene i perioden som er bærekraftig i forhold til disponibel inntektsramme uten bruk av fondsmidler. Målsetningen er også å muliggjøre avsetning til disposisjonsfond for å sikre økonomisk forutsigbarhet.

Kommunestyret vedtar at det i 2019 skal igangsettes en prosess for å oppnå målsetningen.

Det startes opp et prosjekt som skal kartlegge kommunens oppgaver og tjenester og inndele disse i to kategorier:

- Lovbestemte tjenester og oppgaver
- Andre oppgaver

Så langt det er nødvendig for å oppnå målsetningen, skal prosjektet foreslå oppgaver som kan sløyfes og nivå på gjenværende oppgaver og tjenester.

Det understrekes at kommunen selv i stor grad kan bestemme nivået på tjenestene, også for MÅ-oppgavene. Det settes som et krav at tjenestene skal være forsvarlig.

Det skal vurderes mest mulig hensiktsmessig oppgavefordeling mellom enhetene.

Dette kan innebære omorganisering.

Bemanningen skal stå i forhold til gjenværende oppgaver i enhetene og prosjektet kan derfor innebære nedbemanning. All nedbemanning skal skje i tråd med lov og avtaleverk og egne retningslinjer for nedbemanning. For å lette gjennomføringen av prosjektet, skal det ved all ledighet i stillinger nøye vurderes om oppgaver kan sløyfes og stillingene stå ubesatt.

Prosjektet skal inndeles i tre deler slik:

Utredning - januar-mai 2019

Beslutning - juni 2019

Gjennomføring – juli-desember 2019

Alle endringer skal være gjennomført pr. 1. januar 2020.

Kommunestyret vil selv ta stilling til endringene i egen sak som skal legges fram for kommunestyret i juni slik at endringene vedtas i inneværende valgperiode.

Prosjektet skal gjennomføres i samarbeid mellom administrasjon, politikere og de ansattes organisasjoner for å sikre forankring og politisk involvering. Ordfører gis fullmakt til å oppnevne en adhoc-gruppe som skal delta i prosessen. Ordfører og rådmann utarbeider en framdriftsplan med tilstrekkelige møtepunkter mellom politisk og administrativt nivå.

Prosjektet gjennomføres i hovedsak administrativt, men med deltakelse av ovennevnte politisk oppnevnt adhoc-gruppe.

Rådmannen delegeres ansvar og myndighet til å organisere og gjennomføre prosjektet.

Dersom rådmannen finner det nødvendig/ønskelig å knytte en ekstern prosessveileder til prosjektet, vil kommunestyret finne midler til dette.

I tillegg kan evt. administrasjonsutvalget og formannskapet være referansegrupper i prosjektet hvis rådmannen eller ordfører finner det hensiktsmessig.

Kommunestyret forutsetter også at rådmannen undersøker om det er omstillingsmidler hos KS, fylkesmannen eller andre som det eventuelt kan søkes om for gjennomføring av prosessen.»

Da kommunestyret fattet vedtaket var man ikke kjent med vedtaket i Stortinget 12.12.18 om endringer i reglene for eiendomsskatt med virkning fra 2020 hvor maksimal skattesats fastsettes til 5 promille. Senere er det kjent at maksimal skattesats sannsynligvis blir 4 promille fra 2021. Disse endringene vil til sammen medføre ca 5,7 millioner mindre i årlig inntekt for kommunen, og understreker ytterligere behovet for omstilling av virksomheten så vi kan drive kommunen innenfor de disponible rammer man har.

Rådmannen nedsatte i januar 2019 en arbeidsgruppe for å gjennomgå tjenestene i enhetene og utarbeide forslag til endringer i tjenestenivå og organisering. Arbeidsgruppen har hatt 6 møter i perioden januar til april 2019. Arbeidsgruppens høringsforslag ble 15. mai sendt ut på intern høring i enhetene og organisasjonene med frist 29. mai. I forkant var det holdt drøftingsmøte med organisasjonene 10.5.19, hvor blant annet høringsfrist ble drøftet og 14 dagers frist akseptert for å kunne holde den stramme tidsfristen som var gitt i oppdraget fra kommunestyret til rådmannen. Rådmannens ledergruppe (alle enhetslederne og økonomisjef) er brukt som referanse- og utredningsgruppe underveis i arbeidet.

Ordfører Inger Løite oppnevnte et ad hoc utvalg med følgende medlemmer i tillegg til ordfører selv: varaordfører Knut Erik Ulltveit, Egil N. Haugland og Steinar Pedersen. Det har vært ett fellesmøte mellom administrativ og politisk gruppe.

I dette saksfremlegget gjengis ikke de enkelte forslag, her henvises til høringsforslaget datert 15.5.19.

Rådmannen vil likevel kommentere et av forslagene som går på organisering, da disse er de mest krevende i oppfølgingsfasen dersom det blir vedtatt.

Forslaget om å bygge opp en ny enhet, «Helse og omsorg», medfører avvikling av to av dagens enheter, PLO og Familiehuset, derved blir det en enhet mindre i kommunens organisasjon. Enheten er tenkt å bygges opp fra nytt av for å oppnå en mest mulig hensiktsmessig organisering og oppgavefordeling, i motsetning til en sammenslåing hvor man bare flytter tjenester fra en enhet til en annen. Det er ikke tenkt at den enkelte ansatte skal søke på sin stilling, de fleste vil for en stor del ha de samme oppgavene som de har i dag. Man kan pr i dag ikke si hvor mye innsparingspotensiale en slik omorganisering vil gi, men noen synergieffekter vil en samling av to enheter medføre. Arbeidet med å sette opp enheten på nytt vil være utfordrende, og kreve stor innsats og ikke minst godt samarbeid med ansatte, tillitsvalgte og verneombud.

Det kom inn 17 høringsuttalelser, samtlige er tatt med som vedlegg.

Rådmannen har gått igjennom alle høringsuttalelsene. Det er mange gode innspill, og alle innspill har blitt tatt med i vurderingen. For oversiktens skyld gjengis nedenfor et sammendrag av høringsuttalelsene, men disse må i tillegg leses i sin helhet da flere av dem nevner mange momenter som ikke kommer frem i sammendraget.

Sammendrag av høringsuttalelsene:

Fagforbundet:

Anbefaler ikke stengt SFO i skolens ferier. Fagforbundet ser det som fornuftig å bygge opp en ny enhet «Helse og omsorg», men at det vil være avgjørende med en god prosess i arbeidet med oppbygging av enheten. Fagforbundet ser det som en dårlig løsning med reduksjon på 50% på teknisk utedrift, og det kommenteres også reduksjon på renhold. Det gjøres oppmerksom på at det kreves en del utbedringer i underetg i Gamlebanken mht bl a inneklimate etc. for at den delen av bygget fortsatt skal kunne brukes. Fagforbundet omtaler også de foreslåtte reduksjoner i admenheten/staben, og peker på at foreslått reduksjon mht webside/facebook fører til at det blir mer arbeid på enhetene, og at en konsekvens kan være at informasjonsarbeidet blir nedprioritert.

Når det gjelder tidsplanen foreslår Fagforbundet at saken bør utsettes siden politikerne får kort tid til å ta stilling til saken.

Utdanningsforbundet:

Anbefaler at det bestemmes et minimum barnetall for å holde SFO åpent i feriene.

Helsesykepleierdekning er viktig for barn og unge. UDF mener helsestasjon og skolehelsetjeneste passer best inn i enhet Helse og omsorg. Stiller spørsmål ved å redusere renhold på skolen pga smitte/sykdom/helse. Når det gjelder skole/folkebibliotek, stiller UDF spørsmålstegn ved innsparinger og kvalitet.

Norsk sykepleierforbund:

Etterlyser mer kunnskapsbasert grunnlag for nedskjæringene, og nevner at flere av avdelingene i Familiehuset får statlige tilskudd som kan falle bort ved reduksjoner i tjenestene. NSF fremhever at det arbeides godt i Familiehuset for å følge opp kommunens innbyggere, og mener kommunen kan miste dyktige fagpersoner dersom Familiehuset legges ned. Høringsuttalelsen omtaler de forskjellige avdelingene i Familiehuset og argumenterer for hvorfor enheten bør bestå og tjenestene ikke bør reduseres. NSF peker på viktigheten av å få en kvalifisert enhetsleder med gode lederegenskaper for den nye enheten «Helse og omsorg».

FO:

Synes reduksjonene når det gjelder SFO, barnehage og helsestasjon er dårlig signal å gi ift å være attraktiv for unge familier. Rus, psykisk helse og flyktningetjenesten: reduksjon i tjenestetilbud til marginale grupper kan gi fatale følger. Mener man heller burde søke å bygge opp tjenestene i Familiehuset som en interkommunal tjeneste, i stedet for å bygge opp en ny enhet av dagens PLO og Familiehuset.

Tekna:

Tekna tar i sin høringsuttalelse opp forslaget om reduksjon i utedrift og renhold, og en må i så fall nøye vurdere hva som ikke lenger skal utføres av arbeid. Tekna mener at kompetanseoppbygging av de ansatte er veldig viktig når det nå planlegges å kutte i stillinger, og at dette er for lite berørt i høringsutkastet.

Administrasjonsenheten:

Administrasjonsenheten er foreslått endret fra enhet til stab, og mener man bør se på hvilke tjenester staben i en fremtidig organisasjon skal yte. Gjerstad kommune er i 2019/20 i ferd med å innføre nye systemer for sak/arkiv, lønn, personal og regnskap, og det er viktig at enhetene får støtte i innføringsperioden og den første tiden etter at løsningene er tatt i bruk.

Administrasjonsenheten foreslår at den foreslåtte reduksjon i personale ifm avvikle betjent sentralbord og fellestjeneste samt webside/facebook blir på til sammen 20% fra 1.1.20, ikke til sammen 30% slik det fremgår av høringsforslaget, den siste 10% reduksjon bør etter enhetens mening utsettes til etter at nye systemer er satt i produksjon og innkjøringsfasen er ferdig. Enheten mener det kan være flere effektiviseringsgevinster som kan tas ut samlet sett når de nye systemene er innført.

Samfunnsenheten:

Samfunnsenheten mener at skole og barnehage bør samles til oppvekstenhet, og at det bør vedtas nå, med utsatt iverksettelsestidspunkt. Enheten anbefaler at arbeidsstokken på utedrift beholdes som den er, at den foreslåtte personalreduksjonen på inntil 50% utgår. Enheten foreslår i stedet noen andre tiltak som blant annet å gjennomgå serviceavtaler for å kunne gjøre jobben selv, samt at overtid ikke tas ut som lønn, men som avspasering. Enheten foreslår også tiltak for reduksjon av utgifter innen renhold tilsvarende 20% stilling, uten å redusere arbeidsstokken. Enheten mener at innsparing tilsvarende de foreslåtte personalreduksjoner vil kunne realiseres uten å redusere stillinger, og konkretiserer det i sitt høringsssvar.

Familiehuset

Høringsuttalelsen fra Familiehuset argumenterer for å opprettholde enheten, og tilføre andre tjenester fra andre enheter. Høringssvaret uttrykker at enhetens mening er at det ikke vil bli mer helhetlige tjenester for innbyggere ved de foreslåtte endringene. Videre uttrykkes at ansatte ikke er motstandere av endring, men at forslagene er å gå tilbake i tid og de ser ikke noe visjonært i

forslagene. Omkostningene ved omorganiseringen er ikke beskrevet, og ikke kostnader ved lokaler for helsetjenesten inn i skolen.

Familiehuset – helsestasjons og skolehelsetjenesten:

Høringsuttalelsen belyser mulige konsekvenser for tidlig innsats, forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid av den foreslåtte reduksjonen innen helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Høringsuttalelsen er klar på at tjenesten ønsker en videreføring av Familiehuset, som man foreslår styrket ved overføring av noen tjenester fra samfunnsenheten og PLO. Det lanseres også et forslag om å sondere muligheten for en interkommunal løsning for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Man er enig i at dersom helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal over i en ny enhet, så er man ikke tjent med å høre til i en helse- og omsorgsenhet, da oppdraget for tjenestene i hovedsak er på barns arenaer med en helsefremmende og forebyggende tilnærming.

Familiehuset – psykisk helse og avhengighet:

Høringsuttalelsen fra de ansatte i tjenesten fremhever konsekvenser som en ser for seg ved de foreslåtte reduksjoner i tjenestene, av de meste alvorlige som nevnes er mer ensomhet og større selvmordsfare i brukergruppen, samt konsekvenser for tverrfaglig samarbeid i kommunen. De ansatte i tjenesten ønsker opprettholdelse av Familiehuset og er bekymret for at de ikke kan levere gode tjenester dersom de «slås sammen med allerede eksisterende PLO uten at det kommer tydelig frem hvordan ledelsen vil bli bygget opp.»

Familiehuset – flyktningetjenesten:

Flyktningetjenesten stiller spørsmål om blant annet reduksjon av kostnader til sosialhjelp, og presiserer at flyktningetjenesten jobber etter regjeringens strategi for å få flyktninger inn i utdanningsløp/kvalifisering. Høringsuttalelsen er kritisk til forslaget om å etablere en ny enhet, og at ikke familiehuset foreslås videreført som egen enhet. Likeledes er flyktningetjenesten kritisk til at tjenesten anbefales lagt inn i NAV i felles utredning i Østre Agder. Flyktningetjenesten belyser det store arbeidet tjenesten har med blant annet søknadsskriving ifm støttetiltak blant annet til transport og ekstra bemanning i skole og barnehage ifm de kongolesiske flyktningene som bosettes i 2018/19, og mener det er urealistisk å kutte i bemanning i flyktningetjenesten som foreslått fra 2. halvår 2020.

Lege Olav Bentzen, Gjerstad legekantor, tillitsvalgt

Har innvending mot at helsestasjon/jordmor/skolehelsetjeneste skal legges inn i enhet for skole, av faglige og praktiske grunner.

Enhet for skole:

SFO-personalet har avgitt høringsuttalelse om at de er enig i forslaget om stengning SFO i jule- og påskeferie. Når det gjelder andre ferier mener SFO-personalet at SFO bør holde åpent dersom det er minimum 5 barn påmeldt.

Visedal barnehage:

Barnehagen fremhever at evt vedtak om ett (lovpålagt) opptak i barnehage kan føre til utgifter dersom foreldre skulle velge å søke plass i privat barnehage i annen kommune, som Gjerstad kommune må betale for. Barnehagen stiller spørsmål om SFO blir for mye stengt.

Høringsuttalelsen støtter at Familiehuset opphører som egen enhet, og man påpeker at systematisk arbeid med den nye enhetens kultur på sikt kan være kostnadsbesparende. Høringsuttalelsen trekker frem spørsmålet om hva reduksjon i helsesykepleiere kan bety for tidlig innsats. Barnehagen trekker frem spørsmål/problemstillinger vedr sammenslåing av skole og barnehage på et senere tidspunkt.

NAV:

Anbefaler at det foretas en systematisk kartlegging i løpet av de nærmeste måneder for å se behovet for oppfølging fra NAV/flyktningetjenesten etter introperioden, før beslutning om evt reduksjon i personale i flyktningetjenesten. Støtter å legge flyktningetjenesten til NAV.

PLO:

Mener stengt SFO i skolens ferier har negativ påvirkning på andre enheter. Stiller spørsmål om innsparingspotensialet mht at ny enhet blir en stor enhet med mange ansatte, og krever noe mer adm ressurs. Foreslår 4 resultatenheter i stedet for 5, at skole og barnehage slås sammen til en oppvekstenhet.

Barneverntjenesten Øst i Agder:

Ber om at det gjøres en grundig analyse av hva konsekvensene kan bli av en reduksjon av bemanning på helsestasjonen, herunder konsekvenser for eventuelle statlige tilskudd til bemanning. Helsestasjon og skolehelsetjeneste har en viktig funksjon i kommunens forebyggende arbeid. Kortsiktig økonomisk gevinst kan vise seg å bli dyrt i et langsiktig levekårsperspektiv.

Vurderinger:

Rådmannens kommentarer til noen momenter som er fremkommet i høringsuttalelsene, nummereringen nedenfor refererer til samme nummerpunkt i innstillingen i denne saken:

Generelle kommentarer til momenter i høringsuttalelsene, blant annet om kompetanse og tilskuddsordninger, kompetanse etc:

Det nevnes i en del høringsuttalelser at de forskjellige enheter/tjenester søker og mottar tilskudd iht ulike tilskuddsordninger. Dette er svært positivt, og det bidrar til at kommunen som helhet og enhetene kan få gjort fokusert innsats på noen felt utover mulighetene i kommunens budsjett. Alle kommunens enheter søker hvert år, og får innvilget ulike tilskudd, det er uavhengig av en bestemt organisasjonsstruktur. Mye tyder imidlertid på at tilskuddsordningene vil bli avviklet i løpet av de nærmeste år, i samsvar med forslag fra ekspertutvalg som konkluderte med anbefaling om avvikling av ordningene og at midlene skulle innlemmes i rammetilskuddet til kommunene uten øremerking. Kriteriene for tilskuddsordningene er ikke statiske, og kan forandres fra et år til neste. Det er heller ikke slik at kommunene nødvendigvis belønnes for å ha valgt å øke satsinger og oppfylle bemanningsnormer, noen tilskudd gis nettopp for at kommuner skal ha mulighet til å oppfylle normer og kriterier. De kommuner som har vært «flinke» til å prioritere satsinger av egne midler vil ikke være kvalifisert for å søke tilskudd når kriteriene er innrettet annerledes.

Noen høringsuttalelser stiller spørsmål ved arbeidsgruppens kompetanse til å vurdere de foreslåtte endringene. Det nevnes at enkelte enhetsledere skulle være bedre kvalifiserte enn andre for å være med i arbeidet, og at de ikke har vært med. Rådmannens ledergruppe, hvor alle enhetslederne inngår, har deltatt i arbeidet, bl a ved å lage oppstilling over alle enhetens lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver, samt deltatt i gruppearbeider med hensikt å foreslå innsparingstiltak som forarbeid til ledersamling. Alle enhetslederne i Gjerstad kommune har et helhetsansvar for kommunens drift og utvikling, i tillegg til ansvar for egen enhet.

Alle forslagene i høringsforslaget står for rådmannens regning. Det har naturligvis ikke vært enighet i arbeidsgruppen om alle enkeltforslagene, men alle deltakerne har forstått oppdraget fra kommunestyret og hatt stor forståelse for den økonomiske virkeligheten kommunen må forholde seg til i årene fremover. Rollen til hovedtillitsvalgt og hovedverneombud som har deltatt i utredningsarbeidet har vært å påse og minne om at arbeidslivets spilleregler etc følges i omstillingsarbeidet.

Noen høringsuttalelser «konkluderer» noe bombastisk om at hvis endringer gjennomføres vil man ikke kunne bidra til tverrfaglig samarbeid med andre enheter. Rådmannen understreker at beslutning om slikt tverrfaglig samarbeid, mulighet for deltakelse i prosjekter etc ikke er opp til den enkelte ansatte i tjenestene, men at når styringssignaler gis fra kommuneledelsen forutsettes at alle enhetsledere følger opp at ansatte i enhetene etterlever det.

Noen enheter har valgt å besvare høringen med fokus på å foreslå alternative innsparinger i egen enhet fremfor nedbemanning/personalreduksjon, og det har naturligvis alle enheter stått fritt til å gjøre. Poenget er å redusere kostnader, og dersom kostnadsreduksjon kan tas på annen måte enn å redusere stillingsprosent er det etter rådmannens positivt og uttrykk for løsningsorientering og realitetsforståelse. I noen av høringsuttalelsene er det fremkommet «motforslag»/ønsker som øker kommunens utgifter, rådmannen anser disse uaktuelle å ta til følge ut fra den virkeligheten kommunen må forholde seg til.

Høringsforslaget beskriver forslag til endringer i forhold til dagens drift. Det tar ikke opp det som forutsettes uendret. Satsing på kompetanseoppbygging er derfor ikke spesielt nevnt, fordi rådmannen forutsetter at det må prioriteres minst like høyt som nå fremover. Rådmannen er helt enig med Tekna som i høringsuttalelsen mener at kompetanseoppbygging av de ansatte er veldig viktig, og det må være høyt prioritert fremover.

Høringsforslaget inneholder ikke forslag om å redusere på sosiale medarbeiderrettede tiltak som julebord, medarbeiderdag etc, en av høringsuttalelsene fra organisasjonene tar opp om kommunen kanskje ikke har råd til eller bør satse på slike tiltak fremover. Rådmannen anser det derimot svært viktig å opprettholde sosiale tiltak som julebord, medarbeiderdag og andre slike tiltak, som kan være med på å opprettholde/videreutvikle samhold og vi-følelse på tvers av enheter og avdelinger. Ansatte skal selvfølgelig anerkjennes i det daglige av sine ledere for den viktige jobben de gjør, men som arbeidsgiver vil Gjerstad kommune også fremover sette av noe midler til slike felles sosiale tiltak som en liten anerkjennelse for innsatsen som alle ansatte gjør til beste for innbyggerne i Gjerstad. Rådmannen oppfatter at det er en holdning som deles av kommunestyret som arbeidsgiver, og ønsker politisk tilslutning til det fremover.

Rådmannens kommentarer til spesifikke forslag berørt i høringsuttalelsene:

2. Reduksjon i fellestjenesten

Opprinnelig forslag utsendt til høring var reduksjon 20% personalressurs på grunn av at fellestjenesten ikke skal ha bemannet sentralbord og svært redusert publikumsbetjening. Publikum vil i stedet få hjelp på «innbyggertorget» hvor de treffer byggesaksbehandlere og næringssjef. Rådmannen har i innstillingen valgt å gå for reduksjon på 10% fra 01.01.20 og utsette avgjørelsen av resterende 10% reduksjon til etter at nye systemer er tatt i bruk og fungerer, til 2. halvår 2020. I forbindelse med innføring av de nye systemene vil rådmannen gi et særskilt oppdrag til admenheten/stab om å foreslå arbeidsmåter/prosesser som kan effektivisere/forenkle hverdagen for ledere og ansatte i kommunen.

4. SFO

Som nevnt i høringsforslaget er forslaget kommet opp på grunn av at det har vært svært få barn som hittil har benyttet tilbudet om SFO i skolens ferier, ut fra høringsuttalelsene kan det tyde på at dette vil ramme mange. Men det kan endre seg, når SFO er samlet på ett sted kan det hende at flere vil benytte SFO i feriene. Rådmannen ser det fornuftige i tilbakemeldingen fra Utdanningsforbundet og personalet i SFO når de foreslår å knytte vedtaket opp mot antall barn som benytter tilbudet, SFO-personalet foreslår at grensen settes ved 5 barn, muligens bør dette antallet skal være noe høyere. SFO-personalet foreslår å holde stengt i jule- og påskeferien, i disse feriene har det vært spesielt få barn påmeldt. Rådmannen fremmer 2 alternative forslag med ulikt potensiale for innsparing til kommunestyrets beslutning.

5. Ett årlig barnehageopptak

Rådmannen har den klare oppfatningen at Gjerstad kommune for tiden ikke har økonomi som kan forsvare å ha to opptak i barnehagen. Rådmannen har forståelse for at det kan være ulempe for foreldre som ikke får begynt på jobb etter permisjon på det tidspunkt de ønsker.

6. Helsesykepleierdekning

Rådmannen har etter en samlet vurdering kommet til å innstille på at helsestasjons-/skolehelsetjenesten opprettholdes på dagens nivå, at den foreslåtte reduksjon i bemanning utgår. Dette til tross for at det er et faktum som blant annet kan leses ut av KOSTRA-statistikker at Gjerstad kommune har god helsesykepleierdekning i forhold til antall barn, selve tallene som er oppgitt i høringsforslaget er hentet fra offisielle statistikker. Samtidig har helsestasjon/skolehelsetjenesten rett når de i sin høringsuttalelse skriver at tjenesten i en liten kommune som Gjerstad utfører mange oppgaver som i større kommuner er fordelt på flere fagfelt og at tjenesten i større kommuner har støtte i merkantil ressurs.

Rådmannen er opptatt av at Gjerstad kommune fortsatt skal prioritere tidlig innsats og at vi opprettholder tiltak som virker. Blant annet UngData-undersøkelsen i 2019 viser mange positive utviklingstrekk for hvordan barn og unge opplever det å vokse opp i Gjerstad. Helsestasjons-/skolehelsetjenestens bidrag til positiv utvikling er betydelig. Rådmannen har vektlagt blant annet det barneverntjenesten skriver i sin høringsuttalelse:» Helsestasjonen og skolehelsetjenesten har en viktig funksjon i kommunens forebyggende arbeid. Kortsiktig økonomisk gevinst kan vise seg å bli dyrt i et langsiktig levekårsperspektiv.»

Når det gjelder tilskuddsordninger varierer kriteriene for disse over tid, men det kan være en risiko for at ekstra tilskudd som Gjerstad kommune mottar til styrking av innsats for de minste barna kan bortfalle dersom personalreduksjonen gjennomføres. Dette er uheldig når kommunen

gjennomfører blant annet «tidlig inn»-prosjektet, samt «samordning til de minste barnas beste» som barneverntjenesten har tatt initiativ til og også har mottatt skjønnsmidler til.

Rådmannens oppdrag var som kjent å gå gjennom nivå på alle tjenester, og helsestasjons-/skolehelsetjenesten måtte også vurderes spesielt siden Kostra-tall kan tyde på god dekning. Men rådmannen vil likevel sterkt anbefale kommunestyret å ikke gjennomføre reduksjon i helsestasjons-/skolehelsetjenesten på nåværende tidspunkt for at kommunen skal ha kapasitet til fortsatt tidlig innsats for barns og unges fysiske/psykiske helse og levekår.

7. Rus og avhengighet- reduksjon i personale tilsvarende 20% stilling og

9. Psykisk helsetjeneste- evt redusere åpningstid Kontaktsenteret

Tjenesten psykisk helsetjeneste/rus/avhengighet er en liten tjeneste, og det er relativt mange brukere av tjenesten i Gjerstad sammenlignet med andre kommuner. Tjenesten gir ganske sterke bilder på mulige konsekvenser, så som økning i ensomhet og selvmordsfare. Kontaktsenterets tilbud betyr mye for brukerne, og rådmannen vil oppfordre tjenesten til å bidra til å finne løsninger som i mindre grad går ut over brukerne slik at det fortsatt kan være mulig å ha Kontaktsenteret åpent 2 dager i uken. Også psykisk helsetjeneste/rus/avhengighet må kunne stilles krav til og forventes å måtte ta sin del av innsparinger i kommunens drift. Rådmannen innstiller på at vedtak om å redusere tilbudet på Kontaktsenteret fra 2 dager til 1 dag pr uke og reduksjon i rustjenesten utsettes og tas opp i budsjettarbeidet for 2020. Tjenesten har da noe tid på seg til å foreslå løsninger for alternativ innsparing i egen tjeneste, slik som andre tjenester/enheter må gjøre.

8. Flyktningetjenesten- mulig reduksjon i personale fra 2. halvår 2020

Forslaget om evt reduksjon i bemanning i flyktningetjenesten tilsvarende 50% stilling fra 2. halvår 2020 er i tilfelle Gjerstad kommune ikke får anmodning om å motta nye flyktninger i 2020. Rådmannens innstilling er at Gjerstad kommune fortsatt bør bosette flyktninger dersom ny anmodning for 2020 kommer fra ImDI, i så fall vil ikke den foreslåtte reduksjon effektueres dersom kommunestyret skulle velge å si ja til anmodningen. NAV-leder anbefaler at det foretas en systematisk kartlegging i løpet av de nærmeste måneder for å se behovet for oppfølging fra NAV/flyktningetjenesten etter introperioden, før beslutning om evt reduksjon i personale i flyktningetjenesten. Rådmannen er innstilt på å ta den anbefalingen til følge.

12. Innsparingstiltak i utedrift/vaktmesteroppgaver

Samfunnsenheten og Fagforbundet har i sine høringssvar en gjennomgang av betenkeligheter vedr forslaget om reduksjon i utedrift, og peker på konsekvenser som blant annet økt vedlikeholdsetterslep. Enheten har utarbeidet noen alternative innsparingstiltak som samlet sett vil gi tilnærmet like stor besparelse som å redusere med en 50% stilling. Dersom reduksjonen i arbeidsstokken iverksettes vil det påløpe kostnader for innleie til reparasjon/vedlikehold av noe av maskin- og utstyrsparken som man i dag reparerer selv, så den kalkulerede besparelsen kr 300.000 ved å kutte et halvt årsverk vil derved reduseres noe. Hvis man ikke foretar denne personalreduksjonen foreslår enheten å gå gjennom eksterne serviceavtaler, og ta større del av vedlikehold/reparasjon på maskiner/utstyr selv, derved kan man oppnå en besparelse i størrelsesorden mellom 50.000 – 100.000 kroner. Et annet tiltak for å redusere utgifter er at personalet i større grad tar ut avspasering i stedet for lønn ved teknisk vakt. Rådmannen har valgt å innstille på å gi samfunnsenheten alternativ mulighet til å foreta betydelige innsparinger tilknyttet teknisk drift uten å redusere med 50% stilling i 2020.

14. Redusert nivå på renhold

Som for teknisk utedrift har samfunnsenheten foreslått alternative tiltak for innsparing tilsvarende en 20% stilling uten å redusere arbeidsstokken. I så fall vil en kutte bruk av vikar, ta ut avspasering i stedet for lønn ved kvelds- og helgearbeid, og innføre andre effektiviseringstiltak, blant annet «uteskofri» skole, i så fall i samarbeid med enhet for skole. Rådmannen har valgt å innstille på å gi samfunnsenheten alternativ mulighet til å foreta betydelige innsparinger tilknyttet renhold uten å redusere med 20% stilling i 2020.

15. Bygge opp en ny enhet «helse og omsorg»

Rådmannen opprettholder sin innstilling slik som forslaget foreligger. Det understrekes at forslaget er ikke på noen måte begrunnet i hvordan de aktuelle enheter drives i dag, men i behovet for å bygge opp en ny enhet som skal fungere bedre og mer samordnet enn dagens to enheter til sammen gjør i dag. Dette vil rådmannen arbeide for at realiseres, og dersom forslaget vedtas iht

innstillingen må det være en sterk forpliktelse til å bidra til aktivt til dette både for politikere, alle ledere i kommunen og medarbeidere/ansatte/tillitsvalgte i de to enhetene som skal inngå i den nye enheten. Rådmannen vil avvise antydninger om annen bakgrunn for forslaget som fremkommer i noen av høringsuttalelsene.

Rådmannen er overbevist om at vi skal klare å bygge opp en ny enhet som skal fungere godt, utvikle fremtidsrettede løsninger, drive kostnadseffektivt, ha god samhandling med kommunens øvrige enheter, effektiv arbeidsdeling og utviklende arbeidsmiljø. Vi skal bruke all kompetanse vi har om organisasjonsutvikling og endringsledelse for å få til en god prosess og godt resultat. I nødvendig utstrekning vil rådmannen søke OU-midler til prosessveiledning og evt annen bistand ifm omstillingen.

Noen av høringsuttalelsene fra Familiehuset trekker frem ønsket om at tjenester fra andre enheter legges inn i Familiehuset og at enheten derved kan styrkes og bestå. Rådmannen er ikke enig i disse forslagene siden det ikke kan påvises at slik flytting bidrar til mer kostnadseffektive tjenester eller kvalitetsforbedring av de tjenester som foreslås lagt inn i Familiehuset fra andre enheter. Rådmannen mener at Samfunnsenheten fortsatt bør ha særskilt ansvar for samordning av tverrfaglige og tverrenhetlige prosjekter for barn og unge, samt ansvar for koordinering av folkehelsearbeidet som er så sterkt knyttet til samfunnsplanlegging og –utvikling.

Det er spesielt høringsuttalelsene fra Familiehusets ansatte og leder som argumenterer for opprettholdelse av enheten Familiehuset med dagens tjenester og forslag om nye tjenester lagt inn i enheten. Andre høringsuttalelser støtter høringsforslaget med å bygge opp en ny enhet og at både dagens PLO og Familiehuset opphører. Noen kommenterer at det virker fornuftig på grunn av at flere tjenester som tidligere var i enheten er blitt interkommunale.

Familiehusets hørings svar nevner at omstillingskostnader ikke er tatt med i kalkylen for innsparinger. Til det vil rådmannen bemerke at noen kostnader er det ved all omstilling, disse kostnader er av tidsavgrenset karakter, og etter rådmannens mening kan man ikke unnlate å foreta en varig omstilling på grunn av slike midlertidige kostnader.

16. Helsestasjon, jordmor og skolehelsetjenesten – inn i enhet for skole

Rådmannen oppfatter av høringsuttalelsen fra helsestasjons- og skolehelsetjenesten at man primært ønsker å opprettholde Familiehuset. Likevel sier helsestasjons- og skolehelsetjenesten at de mener at foreslått plassering i skoleenheten er en bedre løsning enn å skulle tilhøre helse- og omsorgsenheten, da deres oppdrag i hovedsak er på barns arenaer med en helsefremmende og forebyggende tilnærming.

Videre sier helsestasjons- og skolehelsetjenesten i sin høringsuttalelse at de er kjent med at tjenestene i andre kommuner organiseres i oppvekstenheter, da under forutsetning av at denne enheten også rommer barnehagesektoren, og dermed hele barnepopulasjonen under ett. De påpeker at dette alternativet ikke er utredet i høringsforslaget. Det stemmer at det ikke er utredet i dette høringsforslaget, men rådmannens innstilling inneholder et punkt om at dette skal utredes for å fastslå fordeler, ulemper, potensiale og konsekvenser. Det er allerede foreslått ganske omfattende endring i kommunens organisasjon, så rådmannen ønsker å komme tilbake til utredning av etablering av oppvekstenhet i løpet av 2020, og at eventuelle endringer i så fall iverksettes fra august 2021 ved oppstart skole-/barnehageåret. Dette særlig begrunnet i kapasitet hos rådmannen og ledergruppa for å håndtere flere større omstillinger samtidig.

I noen høringsuttalelser fremkommer forslag om å bygge opp en interkommunal helsestasjons- og skolehelsetjeneste i østregionen. Rådmannen synes ikke det er en god ide, i så fall måtte man opprettholdt lokal tilstedeværelse i kommunene nettopp av den grunn at den tjenesten bør være spesielt tett på barn og unges hverdag. Rådmannen har sett på muligheter for å gjøre bygningsmessige tilbygg til lokaliteter for helsestasjons-/jordmor- og skolehelsetjenesten i tilknytning til bygningsmassen ved Abel skole, og vil kalkulere/prosjektere lokaler når evt vedtak er gjort om å innlemme denne tjenesten i enhet for skole.

18. Styrket samarbeid mellom folkebibliotek og skolebibliotek

Utdanningsforbundet stiller spørsmålsteget ved innsparingene og kvalitet ved tiltaket. Rådmannen vil til det bemerke at biblioteksjefen har pedagogisk utdanning og kan bidra i undervisningen, så med de forutsetningene vurderes at tiltaket vil gi en forsterket effekt for utvikling av leseglede blant barna.

22. Flyktingetjenesten legges inn i NAV

Rådmannen anbefaler å opprettholde dette forslaget, flyktingetjenesten legges inn i NAV Gjerstad fra 01.01.20 uavhengig av når vertskommunesamarbeidet i Østre Agder er ferdig etablert.

Kommunestyret vedtok 23.5.19 vertskommunesamarbeid 7K med Arendal som vertskommune. Til grunn for begge alternativene i kommunestyresaken om NAV-organisering, 7 K eller 6K, lå at flyktingetjenesten anbefales lagt til NAV, dette ble gjort oppmerksom på i saksfremlegget.

Foreløpig er det sprikende vedtak i de andre kommunene, og rådmennene i kommunene arbeider med forslag til videre prosess frem mot endelige vedtak.

Rådmannen mener det er en god løsning å legge flyktingetjenesten inn i NAV og det er ingen motstrid mellom det flyktingetjenesten skriver i sin høringsuttalelse og den arbeidsmåte/de prioriteringer som NAV har for arbeidet. NAV har gjennom sitt ansvar for inkluderingsdugnaden først og fremst fokus på kvalifisering/utdanning og deretter arbeid, akkurat slik flyktingetjenesten beskriver. Det står ikke beskrevet i høringsforslaget fordi forslaget beskriver endringer ift hvordan tjenesten drives i dag, endringen med å legge flyktingetjenesten inn i NAV handler om enda mer fokus på å bruke alle NAVs virkemidler inkludert arbeidsrettede tiltak. NAV holder på med et felles arbeid på tvers av kommunene i østre Agder spesielt innrettet mot de utfordringer noen flyktinger med dårligere forutsetninger møter for å komme frem til et yrkesliv. Det er ikke relevant å trekke inn at NAV digitaliserer søknadsprosesser for de som mestrer digitale verktøyer, dette handler blant annet om at NAV konsentrerer bruk av personalressurser for å bedre kunne bistå de som trenger det mest.

Konklusjon

Etter rådmannens mening er det tvingende nødvendig å gå gjennom tjenestenivå og organisering mer eller mindre kontinuerlig for å tilpasse organisasjonen og nivå på tjenestene til den økonomiske virkelighet og ikke minst til behovet for å levere tjenester tilpasset endringer i brukernes behov.

Etter rådmannens vurdering er det ikke fremkommet alternative forslag i høringsrunden som tilsier endringer av hovedtrekkene i forslaget til endret organisering i arbeidsgruppens innstilling. Rådmannen og ledergruppen vil fra august 2019 arbeide videre med gjennomføringen av organisasjonsendringene og underveis foreta noen tilpasninger/justeringer blant annet i samsvar med noen punkter i høringsuttalelsene.

Organisasjonskartet vil ikke være statisk. Det vil være viktig i årene fremover at det gjøres kontinuerlige vurderinger av om Gjerstad kommunes organisering er tilpasset de oppgavene som til enhver tid skal utføres. En ny organisering i seg selv vil ikke være avgjørende for om målene nås, det må hele tiden jobbes med dyktiggjøring av lederne og organisasjonen med fokus på å utvikle innovative og fremtidsrettede tjenester.

Dersom Gjerstad kommune ikke får vedtatt og gjennomført innsparings- og omstillingstiltak av stort nok omfang til å drive virksomheten innenfor den strammere tilgjengelige økonomisk ramme i årene fremover kan andre tiltak som full stillings- og innkjøpsstopp bli aktuelt.

Rådmannen legger saken frem for administrasjonsutvalg, formannskap og kommunestyret og anmoder om tilslutning til gjennomføring av forslagene i samsvar med innstilling.